

Alleco

NATURA 2000 -TARVEHARKINTA

STRÖMMENIN KULKUVÄYLÄN KUNNOSTUS – VÅTSKÄR / HÄSTÖ, LOVIISA

Jouni Leinikki

ALLECO RAPORTTI N:O 35/2025

Alleco Oy

Veneentekijäntie 4, 00210 Helsinki Finland

www.alleco.fi

Otsikko:

Natura 2000 tarveharkinta - Strömmenin kulkuväylän kunnostus – Våtskär / Hästö, Loviisa

Päivämäärä:

3.12.2025

Tekijä(t):

Jouni Leinikki

Julkaisu:

Alleco Oy raportti n:o 35/2025

Julkaisija:

Alleco Oy, Veneentekijäntie 4, 00210 Helsinki, <http://www.alleco.fi>

Viittausohje:

Leinikki, J. 2025. Natura 2000 tarveharkinta - Strömmenin kulkuväylän kunnostus – Våtskär / Hästö, Loviisa. Alleco Oy raportti n:o 35/2025. Alleco Oy 3.12.2025.

Kansikuva:

Strömmensin tila ja väylä © Antti Zetterberg

SISÄLLYSLUETTELO

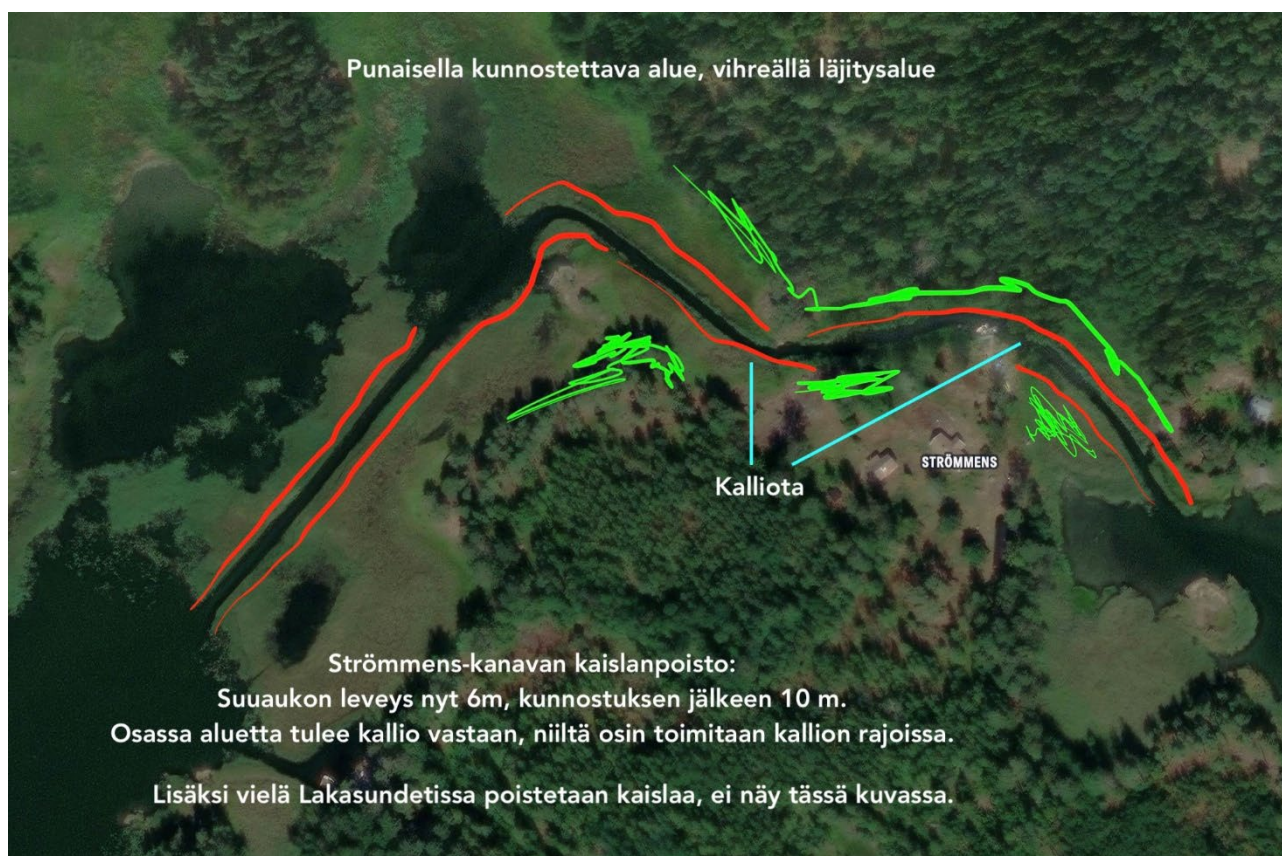
1	Johdanto	3
2	Natura-alueen yleiskuvaus ja suojelutavoitteet	4
3	Arvio vaikutuksista.....	4
3.1	Luontotyytit.....	4
3.2	Linnusto.....	5
3.3	Vesikasvillisuus	5
3.3.1	Uhanalaiset kasvilajit	6
3.4	Kalasto	7
4	Lieventämistoimet	7
5	Johtopäätös.....	8
6	Lainatut lähteet.....	8
	Liite 1. Porvoon seudun lintuyhdistyksen lausunto.....	9

1 JOHDANTO

Hanke koskee Strömmenin kapeaa salmea Våtskärin ja Hästön välissä. Alue sijaitsee kokonaisuudessaan Natura 2000 -alueella *Pernajanlahtien ja Pernajan saariston merensuojelualue* (FI0100078). Hankkeessa ruopataan mataloitunutta kulkuväylää veden vaihtuvuuden ja ekologisen tilan parantamiseksi.

Våtskärin ja Hästön saarien välissä on perinteinen kulkuväylä Strömmen, joka on kasvamassa umpeen. Ruovikko valtaa vesialueen, minkä seurauksena vesiluonto on yksipuolistunut ja pohja liettynyt virtausten heikentymisen seurauksena. Vesisyvyys reitillä on nykyään 0,7–1,2 metriä, riippuen veden korkeudesta. Nykyinen tilanne suosii myös tähkä-ärviän (*Myriophyllum spicatum*) runsastumista. Laji erittää veteen muiden kasvilajien kasvua rajoittavia aineita, mikä osaltaan yksipuolistaa vesiluontoa.

Ruoppaussuunnitelman mukaan ruoppausmassat läjitetään maalle (Kuva 1). Niiden ja vesialueen väliin pengerretään vallit, jotka ehkäisevät samennusta aiheuttavien hiukkasten ja ravinteiden valumista takaisin mereen suotovesien mukana.

Kuva 1: Ruoppaussuunnitelman pääpiirteet ilmakuvassa.

2 NATURA-ALUEEN YLEISKUVAUS JA SUOJELUTAVOITTEET

Natura 2000 -alue FI0100078 on Pernajanlahtien ja Pernajan saariston merensuojelualue Itä-Uudellamaalla. Se on laaja, noin 65 800 hehtaarin kokonaisuus, josta valtaosa (98 %) on merialuetta. Alue kuuluu sekä lintudirektiivin erityissuojelualueisiin (SPA) että luontodirektiivin erityisiin suojelutoimien alueisiin (SAC). Se on perustettu turvaamaan sekä arvokkaita Itämeren luontotyyppejä että merkittäviä lintulajeja, ja se on osa boreaalista biomaantieteellistä aluetta. Alueella esiintyy yhteensä 23 luontodirektiivin mukaista luontotyyppiä, joista hankkeen kannalta keskeisin on **1150 Rannikon laguunit**.

Alue on merkittävä pesimä- ja levähdysalue monille lintudirektiivin lajeille. Suojeluperusteisiin kuuluu yli 40 lintulajia, mm.

- Kalatiira *Sterna hirundo*
- Lapintiira *Sterna paradisaea*
- Räyskä *Hydroprogne caspia*
- Ruisräikkä *Crex crex*
- Luhtahuitti *Porzana porzana*

Alueen Natura-lomakkeessa ei olla lueteltu kaloja, vesikasveja tai pohjaeläimiä.

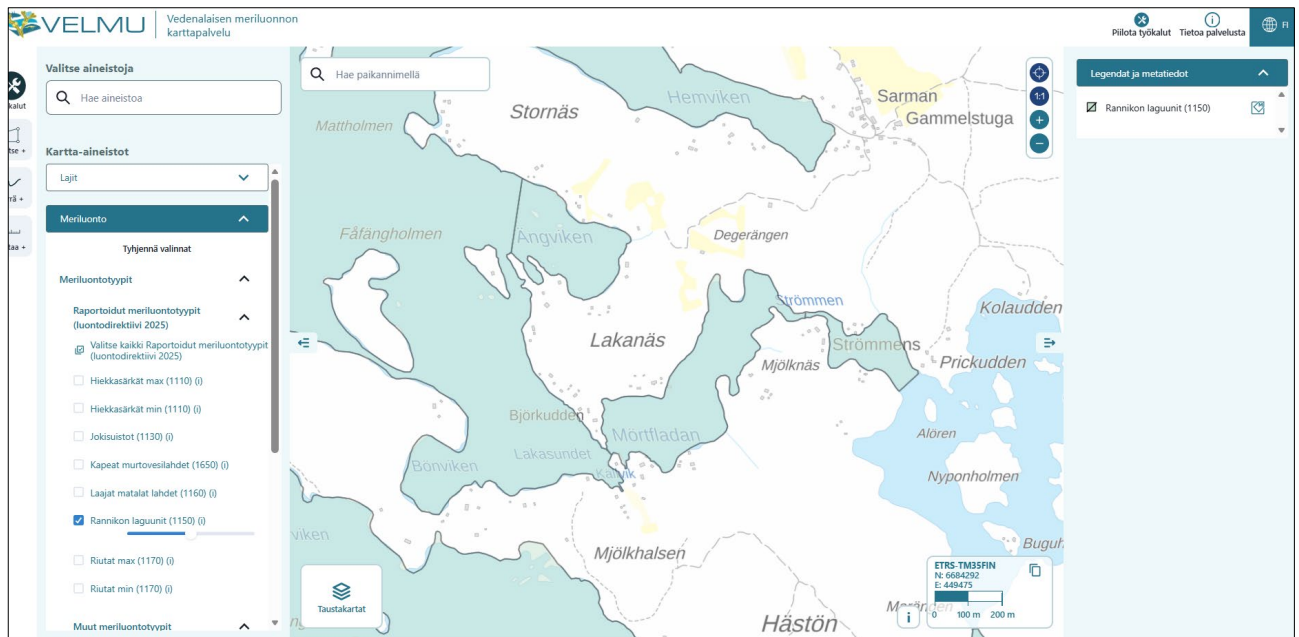
FI0100078 Pernajanlahtien ja saariston Natura-alue on Suomen merkittävimpiä merensuojelualueita, jossa yhdistyvät Itämeren arvokkaat luontotyypit ja monipuolinen linnusto. Kattavat suojeluperusteet tekevät alueesta keskeisen kohteen EU:n Natura 2000 -verkostossa.

3 ARVIO VAIKUTUKSISTA

3.1 LUONTOTYYPI

Toimenpide kohdistuu Rannikon laguunit -luontotyyppiin (Kuva 2). Lyhytaikainen samentuminen ja paikallinen pohjahäiriö eivät muuta luontotyyppin rakennetta tai eheyttä. Veden vaihtuvuuden paraneminen voi olla pitkällä aikavälillä myönteinen vaikutus.

Ruoppausmassat läjitetään maa-alueelle, jotka eivät sisälly Natura-alueeseen.

Kuva 2: kuvakaappaus VELMU-karttapalvelusta, jonka perusteella alue kuuluu luontotyyppiin 1150 Rannikon laguunit.

3.2 LINNUSTO

Porvoon Seudun Lintuyhdistyksen lausunnon (liite 1) mukaan ruoppaus ei vaikuta suojeltuihin lintulajeihin, kunhan Degerängen rajataan työalueen ulkopuolelle ja työt tehdään pesimäkauden ulkopuolella.

3.3 VESIKASVILLISUUS

VELMU-hankkeen yhteydessä lähialueilta kerätyn aineiston (Kuva 3) perusteella Suomen ympäristökeskus ja Metsähallitus ovat luoneet malleja, joiden avulla suojeltavien lajien ja vedenalaisten luontotyyppien esiintymistodennäköisyyttä voidaan arvioida. Lähialueiden VELMU-kartoituksissa on havaittu letkuleviä (*Vaucheria sp.*), punanäkinpartaa (*Chara tomentosa*), hapsivitaa (*Stuckenia pectinata*), tankeakarvalehtiä (*Ceratophyllum demersum*), merinäkinruohoa (*Najas marina*) ja ärviää (*Myriophyllum spp.*). Kaikki mainitut lajit ovat Suomen lajiston punaisen kirjan (YM + SYKE, 2019) mukaan elinvoimaisia (LC), paitsi letkulevät (*Vaucheria*) jotka ovat puutteellisesti tunnettuja (DD).

Luontotyyppiin 1150 Rannikon laguunit eräs edustavuutta ilmentävä tekijä on monipuolinen uposkasvillisuus, johon kuuluvat näkinpartaislevät. Vuoden 2018 alueella sukeltajien keräämässä aineistossa esiintyi vain yhtä näkinpartaislajia, punanäkinpartaa. Putkilokasveista havaittiin hapsivitaa (*Stuckenia pectinata*), merinäkinruohoa (*Najas marina*), karvalehteä (*Ceratophyllum demersum*) sekä tähkä-ärviää (*Myriophyllum spicatum*). Kaikki mainitut lajit sietävät sameaa vettä erinomaisesti.

VELMU-hankkeen mallinnusten mukaan Strömmenin ja Mörflydan alueella olisi paikoin suotuisat olosuhteet myös hauroille (*Zannichellia*) ja merihapsikalle (*Ruppia maritima*), jotka ovat Punaisen kirjan mukaan silmälläpidettäviä (NT) lajeja.

Vesikasvilajien esiintymisessä on kuitenkin vuosien välillä joskus voimakastakin vaihtelua. Esimerkiksi tähkä-ärviää löydettiin vain yhdeltä sukeltajien vuonna 2018 tutkimalta näytealalta, kun vuonna 2025 laji suorastaa tukki veneväylän (Kuva 4).

Kuva 3: Velmu-aineiston tutkimusmenetelmät hankealueen läheisyydessä.

Kuva 4: Lähinnä tähkä-ärviästä muodostuva vesikasvillisuus esiintyi runsaana loppukesällä 2025.

3.3.1 UHANALAISET KASVILAJIT

VELMU-inventointien lähimmät sukelluslinjat sijoittuvat Mörtfladanin pohjoisosaan (Kuva 3). Niissä ei havaittu uhanalaisia lajeja, kuten upossarpiota (*Alisma wahlenbergii*) tai lietetatarta

(*Persicaria foliosa*). Kyseiset lajit kasvavat lähellä rantaviivaa, joten ruoppausalueella niitä ei todennäköisesti voisi esiintyä. Suomessa vaarantuneeksi (VU) luokiteltu, näkinpartaisleiviin kuuluva tähtimukulaparta (*Nitellopsis obtusa*) viihtyy vähäsuolaisessa murtovedessä 8 metrin syvyyteen saakka (Lähde: www.Laji.fi). Lähimmät havainnot sijaitsevat Isnäsissä ja Päsälön eteläkärjessä Pinnaruudenissa (Kuva 5). EU:n tasolla lajilla ei ole erityistä luontodirektiivin suojeluasemaa.

Kuva 5: Tähtimukulaparran (*Nitellopsis obtusa*) tunnetut havainnot Laji.fi -palvelun mukaan. Mörftladan ja Strömmen on merkitty punaisella nuolella.

3.4 KALASTO

VELMU-kartoituksissa on kerätty laajalti aineistoa kalojen poikastuotantoalueista. Tulosten perusteella on laadittu vesikasvillisuuden tapaan malleja, joiden perusteella voidaan päätellä eri alueiden soveltuvuutta tutkittujen kalalajien poikastuotannolle. Kalojen poikastuotanto kattaa erilaisia, lisääntymisen vaiheista riippuvia elinympäristöjä: kutupaikka, poikaisten varhainen kasvu, poikasten syönnös- ja talvehtimisalueet. Mallien opetusaineistoa on kerätty valkolevy-tekniikalla, missä poikasia etsitään kahlaamassa matalassa vedessä sekä pyydystämällä poikasia pelagiaalista Gulf-noutimen avulla tai rantavedestä nuottaamalla.

Mitään edellämainituista kartoitusmenetelmistä ei olla käytetty Strömmenin-Mörftladan alueella, vaan alueen soveltuvuutta kalojen lisääntymiselle voidaan tarkastella vain mallien perusteella. Strömmen-Mörftladan alue näyttäisi olevan epäsuotuisaa ahvenen ja kuhan lisääntymiselle. Mörftladan on luokiteltu suotuisaksi särjen, kuoreen ja silakan lisääntymiselle ja erittäin suotuisaksi tokkojen lisääntymisalueeksi.

Lieventämistoimilla arvioin ruoppausten vaikutuksen kalojen lisääntymiselle vähäiseksi.

4 LIEVENTÄMISTOIMET

1. Työt tehdään loka–maaliskuussa, lintujen pesimä- ja kalojen kutuaikojen ulkopuolella.
2. Degerängen ja sen edustalla oleva saareke jätetään kokonaan työn ulkopuolelle.

3. Samentumisen minimointi teknisin keinoin, käyttämällä imuruoppausta ja tarvittaessa siltiverhoja.
4. Ruoppausmassojen suotovesi estetään läjittämällä ne maa-alueelle, suotovesien valumista hidastavien penkereiden taakse.
5. Rantakasvillisuusvyöhykkeet säilytetään.

5 JOHTOPÄÄTÖS

1. Arvioinnin perusteella hanke ei aiheuta luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisia, Natura-alueen suojeluperusteita merkittävästi heikentäviä vaikutuksia.
2. Täysimittaista Natura-arviointia ei tarvita.

6 LAINATUT LÄHTEET

YM + SYKE. (2019). *Suomen lajien uhanalaisuus. Punainen kirja*. Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus.

LIITE 1. PORVOON SEUDUN LINTUYHDISTYKSEN LAUSUNTO

Antti Zetterberg, Våtskärin Strömmen-kulkuväylän kunnostushanke

Porvoon Seudun Lintuyhdistyksen (PSLY) lausunto Loviisa Våtskär Strömmen-kulkuväylään liittyvästä ruoppaussuunnitelmasta

Loviisan Våtskärin ja Hästön väliseen salmeen nimeltä Strömmen suunnitellaan ruoppausta. Tähän liittyen Porvoon Seudun Lintuyhdistykseltä pyydettiin lausuntoa alueen linnustosta.

Huomattakoon, että kyseiselle alueelle ei ole tehty mitään erillistä lintukartoitusta, joten havainnot perustuvat lintuharrastajien aiempiin satunnaishavaintoihin. Tästä syytä lintuhavaintoja on vähän eivätkä ne ole riittävän edustavia, mutta antavat kuitenkin jonkinlaisen kuvan mahdollisesta pesimälinnustosta.

Laajemmin Våtskärin ja Hästön alueella pesii vesilintuja, kuten esimerkiksi silkkiuikku, tavi ja harmaasorsa, mutta pesintöjä ei ruopattavan väylän alueella ole tiedossa (varmaankin veneliikenteestä johtuen).

Mörtfladanin ja Grundfjärdenin välisellä ruovikkoisella alueella on pesimäaikaisia havaintoja useista eri kerttusista, kuten ruokokerttusesta (silmällä pidettävä NT), rytikerttusesta, luhtakerttusesta ja rastaskerttusesta (vaarantunut VU). Veneväylän ruoppaamisen ei kuitenkaan uskota vaikuttavan kerttusten pesintään, koska alueelle jää edelleen ruovikkoa.

Ilmeisesti Degerängenin rantaniitty ja sen edustalla olevan saarekkeen ympäristö on linnustoltaan rikkain, ja edellä mainittujen kerttusten lisäksi sieltä on pesimäaikaisia havaintoja mm. luhtahuitista, ruisräkästä ja harmaahaikarasta.

Strömmenin salmesta on jopa yksi kesäaikainen kuningaskalastajahavainto (äärimmäisen uhanalainen CR), mutta sen pesinnästä ei ole tietoa. Alueella on pesinyt myös kalasääksi, mutta ruoppauksella ei pitäisi olla vaikutusta sen pesintään, kunhan pesäpuita ja niiden ympäristöä ei vahingoiteta. Nykyiset pesäpuut ovat ymmärtääksemme suunnitellun läjitysalueen ulkopuolella.

PSLY ei katso ruoppaussuunnitelmaa linnuston kannalta ongelmalliseksi, mutta Degerängenin rantaniitty ja sen edustalla olevan saarekkeen ympäristö pitäisi mahdollisimman hyvin rajata toimenpiteiden ulkopuolelle.

Porvoossa 15.11.2025,

Jari Lehtinen

Puheenjohtaja

Porvoon Seudun Lintuyhdistys PSLY (BirdLife Suomen paikallisyhdistys Itä-Uusimaalla)